

• **ΜΠΑΛΤΖΩΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ***

Κατά την συνάντηση του Έλληνα πρωθυπουργού με τον Γενικό Γραμματέα του ΝΑΤΟ, ο Κυριάκος Μητσοτάκης τόνισε ότι η υποστήριξη στην Ουκρανία πρέπει να συνεχιστεί, ενώ επεσήμανε την ανάγκη ενίσχυσης της ευρωπαϊκής άμυνας και την προσήλωση όλων στην τήρηση του διεθνούς δικαίου. Ο πρωθυπουργός υπογράμμισε επίσης και «*την ανάγκη μίας κοινής αντιπυραυλικής προστασίας*».

Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει συμπληρώσει 1.010 μέρες φονικών μαχών και βρίσκεται πλέον σε μία αποφασιστική καμπή και ενώπιον μιας ανεξέλεγκτης κλιμάκωσης, εν μέσω της χρήσης, για πρώτη φορά στο ουκρανικό πεδίο της μάχης, του υπερηχητικού βαλλιστικού πυραύλου Oreshnik, τις προειδοποιήσεις της Μόσχας για πλήγματα εναντίον χωρών που υποστηρίζουν ενεργά την Ουκρανία, τα δημοσιεύματα για παράδοση πυρηνικών(!) από την Δύση στο Κίεβο και για αποστολή στρατευμάτων εκ μέρους της Γαλλίας και της Βρετανίας.

Η Ρωσία διαμηνύει πως δεν είναι διατεθειμένη για σοβαρές εδαφικές παραχωρήσεις στο Ντονμπάς και την Κριμαία και επιδιώκει μία νέα αρχιτεκτονική ασφαλείας που θα υπολογίζει στα συμφέροντα της, κάτι που συνεπάγεται την ουδετερότητα της Ουκρανίας. Ο χρόνος μοιάζει να μετρά αντίστροφα για το Κίεβο, εν μέσω της προεδρίας Τραμπ που έχει δεσμευτεί να τερματίσει την βοήθεια στην Ουκρανία, των πιέσεων που δέχονται οι δυνάμεις του [στο Κουρσκ](#), την μοναδική ρωσική περιοχή που έχουν καταλάβει οι Ουκρανοί, αλλά και της μεγάλης ανόδου που σημειώνει στις δημοσκοπήσεις ο πρώην Ουκρανός αρχιστράτηγος Ζαλούζνι, έναντι του Ζελένσκι.

Την ίδια στιγμή οι Ουκρανοί εξακολουθούν να πλήττουν στόχους εντός της ρωσικής επικράτειας με τους πυραύλους μεγάλου βεληνεκούς ATACMS (300 KM) και των βρετανικών STORM SHADOW, ίδιας εμβέλειας, την χρήση των οποίων επέτρεψε ο Μπάιντεν, λίγο πριν αποχωρήσει από τον Λευκό Οίκο. Όλα αυτά, ενώ η Ρωσία υπενθυμίζει την πρόσφατη αλλαγή στο πυρηνικό της

δόγμα, σύμφωνα με το οποίο, μία επίθεση με τη στήριξη πυρηνικής δύναμης, ακόμη και αν γίνεται χρήση συμβατικών όπλων, μπορεί να απαντηθεί με πυρηνικά. Και εις απάντηση των ουκρανικών πυραυλικών προσβολών, η Ρωσία εξαπέλυσε ένα νέο βαλλιστικό πύραυλο τον ORESHNIK (φουντουκιά στα ρωσικά), που κτύπησε το πολεμικό εργοστάσιο UZHMASH στην πόλη Ντίπρο, όπου στα υπόγειά του επισκευάζονται άρματα μάχης και κατασκευάζονται DRONES και πυραύλους. Η ταχύτητα του είναι υπερηχητική, περίπου 11 φορές την ταχύτητα του ήχου, με αποτέλεσμα ο πύραυλος δεν αναχαιτίζεται όπως αναφέρεται από στρατιωτικούς αναλυτές. Η εμβέλειά του είναι περί τα 5.500 KM, με αποτέλεσμα όλη η Ευρώπη να είναι εντός της εμβέλειάς του. Πολύ σημαντικό είναι ότι η κεφαλή του δύναται να έχει γόμωση συμβατική, ή πυρηνική και αποτελείται από 6 τουλάχιστον κεφαλές που μπορούν να ενεργήσουν και αυτόνομα, κτυπώντας έξι διαφορετικούς στόχους, η δε πυρηνική ισχύς κάθε πυραύλου ισοδυναμεί με τουλάχιστον 50 βόμβες Χιροσίμας. Η αποκάλυψη του νέου αυτού πυραύλου της Ρωσίας, προκάλεσε ανησυχίες στην Δύση.

Η επέκταση του NATO

Σε ό,τι αφορά το Ουκρανικό, ο σημερινός πόλεμος έχει ρίζες δεκαετιών. Έχουν σχέση και με την ένωση των δύο Γερμανιών το 1990-1991, την επέκταση του NATO και την προσπάθεια ένταξης της Ουκρανίας στην ΕΕ και ιδιαίτερα στο NATO. Όλα αυτά αλληλοσυνδέονται και μάλιστα πολύ στενά. Το πως, αποδεικνύεται από την ανάγνωση των αποχαρακτηρισμένων κυβερνητικών εγγράφων, που έχουν έρθει στην δημοσιότητα, κατόπιν δικαστικής εντολής (η δημοσίευσή τους έγινε προ της ρωσικής εισβολής).

Οι εμπλεκόμενες κυβερνήσεις στις συνομιλίες για την επανένωση των δύο Γερμανιών, δηλαδή των ΗΠΑ, της Γερμανίας, της Γαλλίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της τότε Σοβιετικής Ένωσης (σήμερα Ρωσίας) προέβησαν στον αποχαρακτηρισμό των εγγράφων ως κοινά και τα δημοσίευσαν. Το δε Πανεπιστήμιο [George Washington](#), με το τμήμα αρχείων που διαθέτει, τα παρουσίασε στο κοινό, με αποτέλεσμα οι αποκαλύψεις των γεγονότων, συνομιλιών και καταγεγραμμένων διαβεβαιώσεων για το τι διαμείφθηκε τότε

μεταξύ των ηγετών των προαναφερόμενων κρατών, να είναι συγκλονιστικές και ταυτόχρονα αποκαλυπτικές, ακόμη και για αυτά που συμβαίνουν σήμερα.

Συνομιλίες στο Καμπ Ντέιβιντ, 2 Ιουνίου 1990.

Η Ρωσία ισχυρίζεται ότι η προσπάθεια ένταξης της Ουκρανίας στο NATO, είναι εκτός από μια επιθετική ενέργεια των ΗΠΑ και του NATO κατά της Ρωσίας και μια ακόμη απόδειξη της αθέτησης των διαβεβαιώσεων των ΗΠΑ και των δυτικών χωρών, στις εγγυήσεις ασφάλειας, που απαιτούσε η τότε ΕΣΣΔ το 1990, για να εγκρίνει την συμφωνία για την ένωση των δύο Γερμανιών. Οι εγγυήσεις ασφάλειας που απαιτούσαν, περιλάμβαναν ένα πολύ σημαντικό όρο, την μη επέκταση του NATO προς Ανατολάς, που οι ΗΠΑ και το NATO δεν τήρησαν.

Η επανένωση των δύο Γερμανιών

Και ερχόμαστε στο σήμερα και διερωτώμεθα που είναι η αλήθεια και ποιος έχει δίκαιο. Για να αντιληφθούμε την κατάσταση θα πρέπει να πάμε 34 χρόνια πίσω, όταν από το 1990 είχαν αρχίσει οι συνομιλίες της Δυτικής Γερμανίας με την Ανατολική και με συμμετοχή των τεσσάρων δυνάμεων που είχαν καταλάβει την ναζιστική Γερμανία, δηλαδή την τότε ΕΣΣΔ, τις ΗΠΑ, την Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, για την επανένωση των δύο Γερμανιών. Είχε προηγηθεί από τις 10 Νοεμβρίου 1989, η πτώση του Τείχους του Βερολίνου.

Οι συζητήσεις για την επανένωση των δύο Γερμανιών άρχισαν τον Ιανουάριο του 1990, με θετική κατάληξη στην Συμφωνία “Two plus Four” (Δύο συν

Τέσσερις) στα Αγγλικά «*Treaty on the final settlement with respect to Germany*», που υπογράφηκε στις 12 Σεπτεμβρίου του 1990, από τις προαναφερόμενες χώρες, οι οποίες μάλιστα παραιτήθηκαν από όλα τα δικαιώματα που διατηρούσαν στη Γερμανία, επιτρέποντας σε μια ενωμένη Γερμανία να γίνει πλήρως κυρίαρχη από το επόμενο έτος.

Η υπογραφή της Συνθήκης επανένωσης των δύο Γερμανιών στις 12/9/1990. Από αριστερά Τζέιμς Μπέικερ (ΗΠΑ), Ντάγκλας Χερντ(Η.Β.), Εντβαρντ Σεβαρνάτζε (Σ.Ε.), Ρολάντ Ντουμάς (Γαλλία), Λόθαρ Μεζιέρ (Α. Γερμανία) και Χάνς Ντίτριχ Γκένσερ (Δ. Γερμανία).

Το τι λέχθηκε, τι υπογράφηκε και ποιες οι δηλώσεις στις συζητήσεις για την περίφημη Συμφωνία “Two plus Four”, για την επανένωση των δύο Γερμανιών, έγινε σχετικά πρόσφατα, μετά τον αποχαρακτηρισμό, όλων των εγγράφων και την δημοσίευσή των από το αρχείο Εθνικής Ασφάλειας του Πανεπιστήμιου George Washington (1) που προαναφέραμε. Τότε, όπως αποκαλύπτεται από τα απόρρητα έγγραφα, η ηγεσία της ΕΣΣΔ (η οποία διαλύθηκε στις 25 Δεκεμβρίου 1991), ο Γενικός Γραμματέας Μιχαήλ Γκορμπατσόφ και ο (τελευταίος) υπουργός Εξωτερικών της Έντβαρντ Σεβαρνάτζε, στις συζητήσεις με την Δύση, απαίτησαν να εγγυηθούν την άμυνα και την ασφάλεια της ΕΣΣΔ, ώστε το NATO να μην επεκταθεί προς Ανατολάς, εντάσσοντας χώρες που θα αποχωρούσαν από την Σοβιετική Ένωση στο NATO.

Υποσχέσεις που δεν τηρήθηκαν

Όπως φαίνεται από πολλά έγγραφα, όλοι οι δυτικοί ηγέτες έκαναν δηλώσεις, που διαβεβαίωναν ότι το NATO δεν πρέπει να επεκταθεί ούτε ίντσα προς Ανατολάς! Ας ανατρέξουμε σε μερικά έγγραφα και ας δούμε τι έλεγαν οι τότε ηγέτες. Ιδού μερικές χαρακτηριστικές αποκαλύψεις:

- Τον Δεκέμβριο του 1989, Ο Πρόεδρος Τζορτζ Μπους είχε διαβεβαιώσει τον Γκορμπατσόφ, κατά [τη σύνοδο κορυφής της Μάλτας](#), ότι οι ΗΠΑ δεν θα επωφεληθούν (το σχόλιο για το Τείχος βρίσκεται στη σελ. 538).
- Στις 6 Φεβρουαρίου 1990, όταν ο Γκένσερ (υπουργός Εξωτερικών της Δυτικής Γερμανίας) συναντήθηκε με τον Βρετανό ομόλογο του Ντάγκλας Χερντ, είπε: *«Οι Ρώσοι πρέπει να έχουν κάποια διαβεβαίωση ότι εάν, για παράδειγμα, η πολωνική κυβέρνηση εγκαταλείψει το Σύμφωνο της Βαρσοβίας μια μέρα, δεν θα ενταχθεί στο NATO την επόμενη»*, σύμφωνα με βρετανικό έγγραφο του (Έγγραφο 2).

-
- Στη συνάντηση της 9ης Φεβρουαρίου 1990, ο Αμερικανός ΥΠΕΞ Τζέιμς Μπίκερ διαβεβαίωνε όχι μία, αλλά τρεις φορές τον Γκορμπατσόφ, ότι *«ούτε μια ίντσα προς τα ανατολικά»* δεν θα επεκταθεί το NATO. Συμφώνησε με τη δήλωση Γκορμπατσόφ ως απάντηση στις διαβεβαιώσεις του, ότι *«η επέκταση του NATO είναι απαράδεκτη»*.

Ο Μπίκερ είχε διαβεβαιώσει τον Γκορμπατσόφ ότι *«ούτε ο πρόεδρος ούτε εγώ σκοπεύουμε να αποκομίσουμε μονομερή πλεονεκτήματα από τις διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα»* και ότι οι Αμερικανοί κατανοούν ότι *«όχι μόνο για την ΕΣΣΔ, αλλά και για άλλες ευρωπαϊκές χώρες είναι σημαντικό να υπάρχει εγγύηση, ότι εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες διατηρήσουν την παρουσία τους στη Γερμανία στο πλαίσιο του NATO, ούτε μια ίντσα της σημερινής στρατιωτικής δικαιοδοσίας του NATO δεν θα εξαπλωθεί προς την ανατολική κατεύθυνση»* (Έγγραφο 6).

- Ο Μπέικερ έγραψε στον Χέλμουτ Κολ, ο οποίος θα συναντούσε τον Σοβιετικό ηγέτη, τι είπε στον Γκορμπατσόφ. Ο Μπέικερ ανέφερε: *«Και μετά του έθεσα την εξής ερώτηση [στον Γκορμπατσόφ]. Θα προτιμούσατε να δείτε μια ενωμένη Γερμανία εκτός NATO, ανεξάρτητη και χωρίς δυνάμεις των ΗΠΑ ή θα προτιμούσατε μια ενωμένη Γερμανία να είναι συνδεδεμένη με το NATO, με διαβεβαιώσεις ότι η δικαιοδοσία του NATO δεν θα μετατοπιστεί ούτε μια ίντσα προς τα ανατολικά από τη σημερινή της θέση»;* Απάντησε ότι η σοβιετική ηγεσία σκεφτόταν πραγματικά όλες αυτές τις επιλογές [...]. Στη συνέχεια πρόσθεσε, *«Σίγουρα οποιαδήποτε επέκταση της ζώνης του NATO θα ήταν απαράδεκτη. Το NATO στην τρέχουσα ζώνη του μπορεί να είναι αποδεκτό»* (Έγγραφο 8).
- Η πρεσβεία των ΗΠΑ στη Βόννη ενημέρωσε την Ουάσιγκτον ότι ο Γκένσερ κατέστησε σαφές *«ότι οι αλλαγές στην Ανατολική Ευρώπη και η διαδικασία ενοποίησης της Γερμανίας δεν πρέπει να οδηγήσουν σε απομείωση των σοβιετικών συμφερόντων ασφάλειας»*. Ως εκ τούτου, το NATO θα πρέπει να αποκλείσει μια *«επέκταση του εδάφους του προς τα ανατολικά, δηλαδή να το μετακινήσει πιο κοντά στα σοβιετικά σύνορα»* (Έγγραφο 1).
- Στο Μνημόνιο συνομιλίας Γκορμπατσόφ-Κολ, την 10 Φεβρουαρίου 1990, ο Κολ ωρίς στη συνομιλία διαβεβαιώνει τον Γκορμπατσόφ: *«Πιστεύουμε ότι το NATO δεν πρέπει να επεκτείνει τη σφαίρα των δραστηριοτήτων του. Πρέπει να βρούμε μια λογική λύση. Κατανοώ σωστά τα συμφέροντα ασφαλείας της ΕΣΣΔ και αντιλαμβάνομαι ότι εσείς, κύριε Γενικό Γραμματέα, και η σοβιετική ηγεσία θα πρέπει να εξηγήσετε ξεκάθαρα τι συμβαίνει στον σοβιετικό λαό»* (Έγγραφο 9).
- Ο Γάλλος ηγέτης Φρανσουά Μιτεράν δεν ήταν σε συνεννόηση με τους Αμερικανούς, όπως αποδεικνύεται από το ότι είπε στον Γκορμπατσόφ στη Μόσχα στις 25 Μαΐου 1990, ότι *«προσωπικά ήταν υπέρ της σταδιακής διάλυσης των στρατιωτικών μπλοκ»* και ότι η Δύση πρέπει *«να δημιουργήσει συνθήκες ασφαλείας για εσάς, καθώς και την ευρωπαϊκή ασφάλεια στο σύνολό της»* (Έγγραφο 20).

- Στη σύνοδο κορυφής της Ουάσιγκτον στις 31 Μαΐου 1990, ο Μπους έκανε τα πάντα για να διαβεβαιώσει τον Γκορμπατσόφ ότι η Γερμανία στο ΝΑΤΟ δεν θα κατευθυνόταν ποτέ στην ΕΣΣΔ: *«Πιστέψτε με, δεν έχουμε καμία πρόθεση, ούτε στις σκέψεις μας, να βλάψουμε την ΕΣΣΔ με οποιονδήποτε τρόπο. Γι' αυτό μιλάμε υπέρ της γερμανικής ενοποίησης στο ΝΑΤΟ, χωρίς να αγνοούμε το ευρύτερο πλαίσιο της ΔΑΣΕ, λαμβάνοντας υπόψη τους παραδοσιακούς οικονομικούς δεσμούς μεταξύ των δύο γερμανικών κρατών. Ένα τέτοιο μοντέλο, κατά την άποψή μας, αντιστοιχεί και στα σοβιετικά συμφέροντα»* (Έγγραφο 21).
- Η Μάργκαρετ Θάτσερ στη συνάντησή της με τον Γκορμπατσόφ στο Λονδίνο στις 8 Ιουνίου 1990 του είπε: *«Πρέπει να βρούμε τρόπους να δώσουμε στη Σοβιετική Ένωση εμπιστοσύνη ότι η ασφάλειά της θα ήταν εξασφαλισμένη.... Η ΔΑΣΕ θα μπορούσε να είναι μια ομπρέλα για όλα αυτά, καθώς και το φόρουμ που έφερε τη Σοβιετική Ένωση σε πλήρη συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης»* (Έγγραφο 22).

Τι κατάλαβε ο Γκορμπατσόφ

Από όλα τα παραπάνω και από πλήθος άλλων ντοκουμέντων και αποκαλύψεων, τα οποία δεν μπορούν όλα να παρουσιαστούν (καθόσον τα έγγραφα των συνομιλιών για την ενοποίηση των δύο Γερμανιών που έχουν δοθεί στην δημοσιότητα, είναι τουλάχιστον τριάντα) γίνεται αντιληπτό ότι οι ηγέτες της εποχής εκείνης έδωσαν σαφείς υποσχέσεις προς την τότε σοβιετική ηγεσία περί μη επέκτασης του ΝΑΤΟ ανατολικά, “ούτε μια σπιθαμή”, χωρίς να υπογράψουν καμιά συγκεκριμένη συμφωνία που να καθορίζει ρητά αυτά που διαβεβαίωναν προφορικά.

Και οι δυτικές ηγεσίες, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, τήρησαν τον λόγο τους και μέχρι το τέλος της δεκαετίας δεν έγινε καμιά επέκταση του ΝΑΤΟ προς Ανατολάς. Η πρώτη επέκταση του ΝΑΤΟ έγινε στις 12 Μαρτίου 1999 με τις πρώτες τρεις χώρες του πρώην Συμφώνου Βαρσοβίας, που εισήλθαν σε αυτό, δηλαδή την Τσεχία, την Ουγγαρία και την Πολωνία. Ακολούθησαν κατόπιν στις 29 Μαρτίου 2004 επτά χώρες, οι Βουλγαρία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία. Την 1η Απριλίου 2009 εισήλθαν στο ΝΑΤΟ οι Αλβανία και Κροατία, την 5η Ιουνίου 2017 το Μαυροβούνιο και τέλος στις 27 Μαρτίου 2020 η Βόρεια Μακεδονία, συνολικά 14 χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ.

Και το ερώτημα που προκύπτει είναι τι κατάλαβε ο Γκορμπατσόφ και η σοβιετική ηγεσία, από τις συνομιλίες για την συνθήκη “Two plus Four”. Σύμφωνα με την άποψη του πρώην διευθυντή της CIA [Ρόμπερτ Γκέιτς](#) (από το 2000) τα έγγραφα ενισχύουν την άποψη, ότι «προχωρούσε η επέκταση του ΝΑΤΟ προς τα ανατολικά [τη δεκαετία του 1990], όταν ο Γκορμπατσόφ και άλλοι οδηγήθηκαν να πιστεύουν ότι αυτό δεν θα συνέβαινε». Η φράση κλειδί, που υποστηρίζεται από πολλούς αναλυτές είναι “οδηγείται στο να πιστέψουμε”...

****Ο Ιωάννης Αθ. Μπαλτζώης είναι αντιστράτηγος ε.α. , με Μ.Sc. στην Γεωπολιτική από το ΕΚΠΑ και πρόεδρος του ΕΛΙΣΜΕ.***